

Sygn. akt I CZ 18/18

POSTANOWIENIE

Dnia 15 lutego 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska (przewodniczący)

SSN Monika Koba

SSN Anna Kozłowska (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa J. W.

przeciwko D. N.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 15 lutego 2018 r.,

zażalenia pozwanej na wyrok Sądu Okręgowego w P.

z dnia 14 września 2017 r., sygn. akt I Ca (...),

**oddala zażalenie pozostawiając rozstrzygnięcie o kosztach
postępowania zażaleniowego przed Sądem Najwyższym w
orzeczeniu kończącym postępowanie w instancji.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 20 stycznia 2017 r. Sąd Rejonowy w J. oddalił powództwo J. W. przeciwko D. N. o zapłatę 8875 zł z tytułu zachowku, wskazując w uzasadnieniu rozstrzygnięcia, że pozwana zakwestionowała wartość spadku po spadkodawcy a w związku z tym wysokość dochodzonego zachowku jako ustaloną na podstawie opinii

biegłego złożonej w innej sprawie, wskazującej tę wartość na potrzeby tego innego postępowania a więc wartość nieadekwatną dla rozliczeń z tytułu zachowku, przy czym powódka nie wносиła o przeprowadzenie dowodu z opinii innego biegłego. W tym stanie rzeczy Sąd Rejonowy ocenił, że powódka nie wykazała zasadności swego roszczenia.

Na skutek apelacji powódki, Sąd Okręgowy w P. wyrokiem z dnia 14 września 2017 r. uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania wskazując na obowiązek Sądu pierwszej instancji przeprowadzenia z urzędu dowodu z opinii biegłego skoro dowód taki w sprawie o zachówek jest niezbędny w sytuacji sporu o wartość masy stanowiącej substrat zachowku. Ponadto, biorąc pod uwagę, że pozwana podnosiła, iż poczyniła na darowany jej przedmiot nakłady, a te w części były przez powódkę kwestionowane, Sąd Okręgowy wskazał na potrzebę przeprowadzenia postępowania dowodowego i w tym zakresie, a także polecił rozważyć te zarzuty pozwanej, które mogły ewentualnie stanowić podstawę do zastosowania art. 5 k.c. Jako podstawę rozstrzygnięcia kasatoryjnego Sąd Okręgowy powołał art. 368 § 4 k.p.c.

Zażalenie na wyrok Sądu Okręgowego, w trybie art. 394¹ § 1¹ k.p.c., złożyła pozwana. Domagając się jego uchylenia zakwestionowała stanowisko Sądu Apelacyjnego o wystąpieniu przesłanek uzasadniających wydanie wyroku kasatoryjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie na orzeczenie kasatoryjne sądu drugiej instancji ma służyć skontrolowaniu, czy zostało ono prawidłowo oparte na jednej z wymienionych przesłanek, tj. czy powołana przez sąd przyczyna uchylenia odpowiada podstawie ustawowej. Przedmiotem badania przy rozpoznawaniu zażalenia na uchylenie wyroku jest istnienie formalnych, procesowych podstaw wydania przez sąd drugiej instancji wyroku kasatoryjnego, zamiast merytorycznego zakończenia sprawy. Tak określony zakres kontroli nie obejmuje oceny zasadności roszczeń ani merytorycznego badania stanowiska prawnego sądu drugiej instancji, jak również badania prawidłowości zastosowania przepisów prawa procesowego, które nie odnoszą się ściśle do wskazanych w art. 386 § 2 i § 4 k.p.c. podstaw uzasadniających uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji. Zażalenie, o które chodzi,

w orzecznictwie Sądu Najwyższego poczytuje się, więc za zasadne wówczas, gdy uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania uchybia w szczególności zasadzie pełnej apelacji, tzn. gdy sąd drugiej instancji w ramach kontroli instancyjnej nie przeprowadza własnego postępowania rozpoznawczego, w szczególności postępowania dowodowego, zmierzającego do wydania merytorycznego rozstrzygnięcia. W sprawie niniejszej o potrzebie uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania legła, elementarna w takich procesach, potrzeba ustalenia wartości substratu zachowku a więc okoliczności determinującej prawidłowość rozstrzygnięcia w aspekcie wysokości, jak również potrzeba poddania badaniu i ocenie zarzutu zgodności żądania z zasadami współżycia społecznego. Taki stan rzeczy wskazuje, że w sprawie zachodziła potrzeba poczynienia po raz pierwszy niezbędnych ustaleń faktycznych. Skorzystanie w takim wypadku z możliwości uzupełnienia postępowania dowodowego przez sąd drugiej instancji i złożenia na barki tego Sądu oceny po raz pierwszy wszystkich dowodów wraz z pełną oceną prawną dokonanych ustaleń czyniłoby z tego sądu sąd pierwszej (i ostatniej) instancji, a więc wprost godziłoby w zasadę dwuinstancyjności postępowania sądowego, zagwarantowaną w art. 176 Konstytucji RP. W tej sytuacji brak było wystarczających podstaw do przyjęcia, że Sąd Okręgowy uchybił zasadzie apelacji pełnej i naruszył art. 386 § 4 k.p.c.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. oddalił zażalenie, jako pozbawione uzasadnionych podstaw.

aj

r.g.